

Fundusze Europejskie
dla Podlaskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Priorytet IV. Przestrzeń społeczna wysokiej jakości

Działanie 4.6 Inwestycje w kulturę i turystykę

Typ projektów: Rozwój infrastruktury turystycznej wykorzystującej walory przyrodnicze regionu, dziedzictwo kulturowe i lokalne produkty turystyczne

Pytania i odpowiedzi, które wpłynęły do dnia 11.03.2026 r.

Pytanie 1:

XXXX przygotowuje wniosek o dofinansowanie w ramach naboru nr FEPD.04.06-IZ.00-002/25, Działanie 4.6 Inwestycje w kulturę i turystykę, Typ: Rozwój infrastruktury turystycznej wykorzystującej walory przyrodnicze regionu, dziedzictwo kulturowe i lokalne produkty turystyczne.

Z dokumentacji programu FEoP wynika, że wspierana będzie infrastruktura turystyczna o zasięgu co najmniej subregionalnym. Jednocześnie w dokumentacji SZOP wskazano, że w przedmiotowym działaniu możliwe jest stosowanie pomocy publicznej na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 oraz Rozporządzenia Komisji (UE) 2023/2831 i/lub bez pomocy.

W związku z przygotowywanym projektem XXXX, obejmującym:

- rozbudowę infrastruktury carawaningowej przy XXXX z wykorzystaniem rozwiązań proekologicznych (mała retencja, OZE),**
- budowę parku kieszonkowego ze ścieżką sensoryczną na bulwarach XXXX,**

zwracamy się z prośbą o potwierdzenie właściwej podstawy prawnej dotyczącej udzielenia pomocy publicznej dla tego typu infrastruktury.

W naszej ocenie przedmiotowy projekt spełnia przesłanki do udzielenia pomocy na podstawie art. 55 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014, tj.

Pomoc na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną, ponieważ:

- infrastruktura carawaningowa oraz park ze ścieżką sensoryczną stanowią wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną,**
- infrastruktura jest ogólnodostępna, służy celom rekreacyjnym i turystycznym,**
- korzystanie ze ścieżki sensorycznej będzie nieodpłatne,**
- infrastruktura ma charakter lokalny/subregionalny i nie wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi,**
- opłaty pobierane za usługi pola carawaningowego będą ograniczone do kosztów bieżącego funkcjonowania, co jest zgodne z wymogami art. 55 ust. 6 oraz ust. 7 GBER,**
- infrastruktura będzie zarządzana przez MOSiR jako jednostkę budżetową, bez komercyjnego nastawienia.**

Dodatkowo wskazujemy, że zgodnie z dokumentacją naboru właściwym aktem prawa krajowego implementującym zasady udzielania pomocy publicznej w tym zakresie jest:

Rozporządzenie Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 24 sierpnia 2023 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną w ramach regionalnych programów na lata 2021–2027.

W związku z powyższym uprzejmie prosimy o potwierdzenie, że:

- 1. Projekt XXXX może zostać objęty pomocą publiczną udzielaną na podstawie art. 55 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 (GBER) oraz w oparciu o ww. rozporządzenie krajowe MFiPR,**
- 2. Takie ujęcie projektu jest prawidłowe oraz zgodne z zasadami obowiązującymi w naborze FEPD.04.06-IZ.00-002/25.**

Odpowiedź:

Po analizie przedstawionego w pytaniu zakresu projektu obejmującego budowę infrastruktury caravanningowej przy rzece XXX oraz budowę parku kieszonkowego wraz ze ścieżką sensoryczną na bulwarach XXX, można stwierdzić, że projekt wpisuje się w definicję wielofunkcyjnej infrastruktury rekreacyjnej wskazanej w art. 55 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 (GBER). Projekt może być objęty pomocą publiczną udzielaną na podstawie Rozporządzenia Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 24 sierpnia 2023 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną w ramach regionalnych programów na lata 2021–2027.

Jednakże Instytucja Organizująca Nabór (ION), informuje, iż kwestia pomocy publicznej jest zagadnieniem, które jest przedmiotem oceny dokonywanym przez członków Komisji Oceny Projektów na podstawie pełnej dokumentacji aplikacyjnej oraz przeprowadzonego testu pomocy publicznej. Zatem ostateczne potwierdzenie występowania pomocy publicznej w projekcie oraz spełnienia przez Wnioskodawcę i projekt wszystkie wymogów wynikających z krajowych i unijnych rozporządzeń pomocowych nastąpi w trakcie oceny merytorycznej ogólnej niniejszego projektu.

Pytanie 2:

Czy w ramach naboru można utworzyć ścieżkę spacerową/dydaktyczną kulturowo-historyczną na terenie miasta - wykonanie i montaż np. 7 figurek trwale związanych z gruntem charakterystycznych dla XXXX, opracowanie mapki – dostępnej w wersji papierowej w pdf. na stronach XXXX, jako aplikacja do pobrania, przygotowanie treści historycznych dostępnych przez kody QR, przygotowanie w ramach środków projektowych materiałów promujących projekt/szlak w postaci np. magnesów, pocztówek dostępnych nieodpłatnie w XXXX i w Informacji Turystycznej.

Jeżeli chodzi o oznakowanie, czy ma być zgodne z wytycznymi PTTK?

Czy będzie obowiązywał tylko wskaźnik produktu – długość szlaku w km? Czy też wskaźnik rezultatu – liczba odwiedzających turystów, jeżeli tak to jaki sposób pomiaru jest akceptowany do wskaźnika rezultatu – nie będzie biletów, bramek, ręcznego liczenia.

Czy szlak/ścieżka muszą być ujęte w bazie PTTK?

Odpowiedź:

W ramach niniejszego naboru można utworzyć ścieżkę spacerową/dydaktyczną kulturowo-historyczną na terenie miasta w postaci figurek trwale związanych z gruntem, wraz z opracowaniem mapy szlaku, aplikacji do pobrania, kodów QR oraz przygotowania treści historycznych.

Działania informacyjne i promocyjne są elementem realizacji projektów dofinansowanych z Funduszy Europejskich, do czego Wnioskodawców/Beneficjentów zobowiązują zapisy umowy o dofinansowanie projektu. Jednym z obowiązków jest stosowanie znaku marki Fundusze Europejskie, znaku barw RP, UE, a także znaków Funduszy Europejskich na lata 2021–2027. Sposób przygotowywania materiałów informacyjnych oraz promocyjnych w oparciu o motyw i element przewodni marki Funduszy Europejskich określa „Księga Tożsamości Wizualnej marki Fundusze Europejskie 2021–2027”. Z kolei "Podręcznik wnioskodawcy i beneficjenta Funduszy Europejskich na lata 2021-2027 w zakresie informacji i promocji" precyzyjnie wyjaśnia zasady i obowiązki związane z prowadzeniem działań informacyjno-promocyjnych. Zgodnie z zapisami na str. 13 Podręcznika (rozdz. 8), znak Funduszy Europejskich, znak barw RP oraz znak Unii Europejskiej muszą być zawsze umieszczone w widocznym miejscu, a ich wielkość musi być dopasowana do rodzaju i skali materiału, przedmiotu lub dokumentu, tak by znaki i napisy były czytelne dla odbiorcy i wyraźnie widoczne. Pytanie dotyczy magnesów, czyli małych przedmiotów, o których jest mowa w rozdz. 14.1 i 14.2 Podręcznika. Należy pamiętać, że znaków nie można umieszczać na opakowaniach materiałów promocyjnych, ani na wewnętrznej, niewidocznej stronie tych materiałów. Zgodnie z zapisami ww. rozdziałów, na małych przedmiotach również należy umieszczać zestawienie znaków: FE, barw RP i UE, zgodnie z opisem w rozdziale 8. A jeśli „przedmiot jest tak mały, że nie można na nim zastosować czytelnych znaków: FE, barw RP i UE lub wariantu minimalnego bez znaku barw RP”, przedmiot taki nie może być traktowany jako materiał promocyjny. Ponadto, rozdz. 17 Podręcznika zaleca rezygnację z publikacji drukowanych na rzecz elektronicznych czy stosowania kodów QR, oraz unikanie stosowania gadżetów. Z kolei w „Księdze Tożsamości Wizualnej marki Fundusze Europejskie 2021–2027” w rozdz. IX przedstawia zasady stosowania logotypów na drukach, gadżetach i prezentacjach, a wśród gadżetów nie wymieniono magnesów.

W związku z powyższym, Instytucja Organizująca Nabór stoi na stanowisku, iż materiały promujące w postaci np. magnesów, pocztówek nie mogą być kosztem kwalifikowalnym projektu.

W ramach niniejszego naboru dozwolone jest kwalifikowanie do dofinansowania wydatków na działania informacyjno-promocyjne w zakresie zgodnym z obowiązkami wynikającymi z umowy o dofinansowanie projektu, w ramach obowiązkowych

kosztów pośrednich, o których mowa na str. 17 Regulaminu wyboru projektów, rozdz. 8 w punkcie e).

Co do pozostałych kwestii:

- oznakowanie szlaku turystycznego nie musi być zgodne z „Instrukcją znakowania szlaków turystycznych PTTK”, możecie sami ustanowić sposób oznakowania, tak by był trwały, dostępny i czytelny;
- wskaźniki monitorowania realizacji projektu – zasadnym jest zastosowanie, oprócz wskaźnika produktu „Długość utworzonych szlaków turystycznych”, ale także wskaźnika rezultatu „Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem”. Jako obiekt turystyczny należy przyjąć każde miejsce, urządzenie lub infrastrukturę służącą obsłudze ruchu turystycznego i zaspokajaniu potrzeb turystów, obejmująca bazę noclegową (hotele, pensjonaty, campingi), gastronomiczną, atrakcje (parki rozrywki, muzea) oraz infrastrukturę rekreacyjną (szlaki, parkingi, miejsca postoju, punkty edukacyjne). Zaś do sposobu pomiaru można wykorzystać kody QR, zliczając ilość pobrań tych kodów.

Pytanie 3:

Zwracamy się z prośbą o zajęcie stanowiska dotyczącego dopuszczalności przedstawionej poniżej koncepcji projektu oraz kwalifikowalności kluczowych wydatków.

Opis koncepcji projektu:

Planowany projekt dotyczy rozwoju subregionalnego produktu turystycznego opartego na walorach przyrodniczych i historyczno-kulturowych województwa, przy czym rdzeń innowacyjnego produktu stanowią „trasy tematyczne w powietrzu” (przeloty po stałych scenariuszach i korytarzach widokowo-edukacyjnych), realizowane jako element oferty premium z poziomu bazy turystycznej Wnioskodawcy (nieruchomość położona w lokalizacji o wysokich walorach przyrodniczych). Koncepcja ma charakter „produktowy” i ma oddziaływać co najmniej subregionalnie poprzez tematyczne trasy obejmujące zestaw punktów (POI – Point of interest) położonych na obszarze kilku gmin/powiatów.

Zakres rzeczowy (planowany) obejmuje:

A) Infrastrukturę obsługi ruchu turystycznego w węźle głównym (na nieruchomości Wnioskodawcy): utworzenie zaplecza obsługi turysty (strefa informacji, briefingu i bezpieczeństwa, udogodnienia dostępności), wraz z wyposażeniem POI (urządzenia informacyjne/ekspozycyjne prezentujące walory przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe w powiązaniu ze scenariuszami tras).

B) Infrastrukturę niezbędną do realizacji produktu „trasy powietrzne”: organizację lądowiska oraz stref bezpieczeństwa i obsługi (jako element niedominujący wobec całego projektu infrastrukturalnego).

C) Opracowanie i wdrożenie stałych „tras tematycznych” (scenariusze i narracje): przeloty o zdefiniowanym przebiegu (pętle/cykl), w których trasa jest elementem „produktowym” – prowadzi po walorach przyrodniczych i historycznych z narracją interpretacyjną (audio/guide) i powiązaniem z obiektami/POI rozpoznawalnymi w skali subregionalnej.

D) Zakup helikoptera jako urządzenia wykorzystywanego wyłącznie do świadczenia ww. komponentu produktu premium (przeloty widokowo-edukacyjne).

Pytania:

A) Kwalifikowalność koncepcji projektu bez szlaków terenowych

Czy opisany powyżej projekt – w którym nie tworzy się/nie odnawia terenowych ścieżek i szlaków, a elementem „produktowym” są tematyczne trasy przelotów (z narracją interpretacyjną walorów przyrodniczych i historycznych) oraz infrastruktura obsługi turysty w węźle głównym – może zostać uznany za zgodny z typem projektu w Działaniu 4.6?

Jeżeli odpowiedź jest negatywna – prosimy o jednoznaczne wskazanie, czy przeszkodą jest brak „szlaku turystycznego” rozumianego jako trasa wytyczona w terenie.

B) Dobór wskaźników – czy można nie ujmować wskaźników „długości szlaków” i oprzeć się na obiektach?

Zwracamy uwagę, że wskaźniki WLWK-PLRO136/WLWK-PLRO137 („długość odnowionych/utworzonych szlaków turystycznych”) odnoszą się do „szlaku turystycznego” zdefiniowanego jako trasa wytyczona w terenie, oznakowana i wyposażona w urządzenia informacyjne (z wyspecyfikowanymi rodzajami szlaków terenowych).

Czy w przypadku projektu bez szlaków terenowych dopuszczają Państwo wybór wskaźników opartych o obiekty i użytkowników infrastruktury, tj. w szczególności:

- WLWK-RCO077 „Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem”,**
- WLWK-RCR077 „Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem”,**

z pominięciem wskaźników długości szlaków (PLRO136/137)?

Jeżeli wymagają Państwo wskaźników „szlakowych” niezależnie od konstrukcji projektu – prosimy o wskazanie podstawy/wymogu, z którego to wynika.

C) Wskaźnik specyficzny dla projektu

W regulaminie wskazano, że gdy wskaźniki programu nie w pełni odzwierciedlają zakres lub cele projektu, należy dodatkowo wprowadzić wskaźnik produktu specyficzny dla projektu, a zasadność jego użycia będzie badana na etapie oceny merytorycznej.

Czy w przedstawionej formule (trasy tematyczne w powietrzu) dopuszczają Państwo zastosowanie wskaźnika specyficznego, np. „liczba zrealizowanych przelotów tematycznych” lub „liczba uczestników przelotów tematycznych”, jako uzupełnienie wskaźników obiektowych (RCO077/RCR077)?

D) Kwalifikowalność zakupu helikoptera

1. czy zakup helikoptera może zostać uznany za wydatek kwalifikowalny w sytuacji, gdy stanowi on integralny, niedominujący komponent subregionalnego produktu turystycznego (zbudowanego na walorach przyrodniczych, historycznych i kulturowych województwa), a zakup jest uzasadniany jako niezbędny do osiągnięcia celów projektu? Ponadto zwracamy uwagę, że Regulamin wprost wskazuje wyłączenie dla „samochodów”, a nie innych środków transportu.

2. jakie minimalne elementy uzasadnienia braku alternatywy technologicznej ION uzna za wystarczające (zakres analizy i dokumentów)?

Odpowiedź:

Ad. A)

Przedmiotowy nabór dotyczy typu projektu: Rozwój infrastruktury turystycznej wykorzystującej walory przyrodnicze regionu, dziedzictwo kulturowe i lokalne produkty turystyczne. Zgodnie z Regulaminem naboru, w katalogu wydatków kwalifikowalnych wskazano wydatki związane z rozwojem infrastruktury turystycznej wykorzystującej walory przyrodnicze regionu, dziedzictwo kulturowe i lokalne produkty turystyczne, w szczególności produktów turystycznych i tematycznych szlaków turystycznych opartych na walorach historycznych, przyrodniczych i kulturowych województwa o zasięgu co najmniej subregionalnym.

W przypadku projektów obejmujących zakresem szlaki turystyczne obligatoryjne jest ujęcie wskaźnika adekwatnego dla tego rodzaju działań, tj. WLWK-PLRO136 - Długość odnowionych szlaków turystycznych / WLWK-PLRO137 - Długość utworzonych szlaków turystycznych. Zgodnie z definicją wskaźników szlak turystyczny to: „wytyczona w terenie trasa służąca do odbywania wycieczek, oznakowana jednolitymi znakami (symbolami) i wyposażona w urządzenia informacyjne, które zapewniają bezpieczne i spokojne jej przebycie turyście o dowolnym poziomie umiejętności i doświadczenia, o każdej porze roku i w każdych warunkach pogodowych, o ile szczegółowe wymagania nie stanowią inaczej (okresowe zamykanie w przypadku niekorzystnych warunków pogodowych lub ze względów przyrodniczych na terenach chronionych). Rozróżnia się następujące rodzaje szlaków turystycznych: - piesze górskie i nizinne oraz ścieżki spacerowe, przyrodnicze i dydaktyczne, - narciarskie, - rowerowe, - kajakowe, - jeździeckie. Definicja na podstawie: „Instrukcja znakowania szlaków turystycznych PTTK”. Tematyczne trasy przelotów nie wpisują się w powyższą definicję. W przedmiotowym naborze nie jest także możliwe kwalifikowanie wydatków na organizację lądowiska,

ponieważ, jako infrastruktura transportowa nie ma związku z kodami interwencji 165-167.

Ad. B) i C)

W Regulaminie konkursu wskazano: „W pierwszej kolejności należy zapoznać się ze wskaźnikami przypisanymi do działania, w którym projekt będzie realizowany. Następnie należy dobrać do projektu odpowiednie produkty i rezultaty oraz określić ich wartości docelowe. (...) Każdy wskaźnik ma przypisaną definicję i sposób rozliczenia – ważne, aby Wnioskodawca był w stanie wybrane przez siebie wskaźniki rozliczyć tj. przedstawić wymagane dokumenty, które potwierdzą zrealizowanie założeń w projekcie. (...) W zależności od specyfiki projektu, Wnioskodawca jest zobowiązany do wyboru wskaźników adekwatnych dla realizowanego projektu z listy poniżej”. Powyższe oznacza, że realizując projekt należy dobrać wskaźniki spośród obowiązujących zgodnie SZOP 2021-2027 w danym działaniu. Jeżeli zakres projektu obejmuje szlaki turystyczne, bezwzględnie należy ująć wskaźnik dot. długości szlaków z listy wskaźników zamieszczonej w Regulaminie.

Ad. D)

Zakup helikoptera, zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności nie wpisuje się w zakres wsparcia ze środków EFRR (Artykuł 7 pkt. 1 lit. h) (iii)), zatem jest to wydatek niekwalifikowalny.

Pytanie 4:

W nawiązaniu do przekazanej informacji/stanowiska, w którym ocena kwalifikowalności wydatku została oparta na art. 7 ust. 1 lit. h rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 (EFRR/FS), uprzejmie prosimy o doprecyzowanie podstawy prawnej i metodologicznej przyjętego podejścia. Zwracamy uwagę, że art. 7 ust. 1 lit. h ustanawia wyłączenie dotyczące inwestycji związanych m.in. ze spalaniem paliw kopalnych, jednak nie przesądza automatycznie o niekwalifikowalności każdej kategorii wydatków bez odniesienia do wyjątków i dopuszczalnych interpretacji w ramach zasad kwalifikowalności programu.

Jednocześnie pismo interpretacyjne Komisji Europejskiej (DG REGIO) z dnia 9.09.2024r., ref. Ares(2024)6367530, wskazuje, że wsparcie dla inwestycji obejmujących maszyny/urządzenia/środki transportu zasilane spalaniem paliw kopalnych może być uznane za kwalifikowalne wyłącznie w przypadku braku realnej (viable) alternatywnej technologii, a odpowiedzialność za weryfikację tej przesłanki spoczywa na państwie członkowskim/instytucjach wdrażających.

Co istotne, analogiczny test został wprost wpisany do Regulaminu naboru (cytat: „objęte wsparciem są zakupy urządzeń zasilanych poprzez spalanie paliw kopalnych tylko wtedy, gdy nie istnieje realna alternatywna technologia (...) Wnioskodawca powinien przedstawić szczegółowe i wiarygodne

uzasadnienie...”), co oznacza, że w ocenie kwalifikowalności przewidziano etap merytorycznej weryfikacji alternatyw, a nie ocenę „a priori”.

W związku z powyższym prosimy o odpowiedź na poniższe kwestie:

- 1. Czy Instytucja przyjęła, że art. 7 ust. 1 lit. h rozporządzenia (UE) 2021/1058 wyklucza tę kategorię wydatku bezwzględnie, niezależnie od przedstawionej analizy alternatywnych technologii? Jeśli tak — prosimy o wskazanie konkretnej podstawy prawnej lub wiążącej interpretacji, z której to wynika.**
- 2. W jaki sposób Instytucja stosuje w praktyce przesłankę „braku realnej alternatywy technologicznej” wynikającą ze stanowiska KE (Ares(2024)6367530) oraz postanowienia Regulaminu naboru: jakie kryteria, dowody i horyzont czasowy uznaje za rozstrzygające dla potwierdzenia braku alternatywy?**
- 3. Jeżeli w tej sprawie odstąpiono od weryfikacji alternatyw, prosimy o wskazanie, czy jest to wynik: (a) uznania, że Regulaminowy test alternatyw nie dotyczy tej kategorii wydatków, czy (b) przyjęcia dodatkowych ograniczeń (np. programowych/interpretacyjnych) nieuwidoczonych w Regulaminie — i na jakiej podstawie zostały one zastosowane.**

Zależy nam na jednoznacznym wyjaśnieniu, czy ocena została przeprowadzona zgodnie z mechanizmem przewidzianym w Regulaminie (w tym z weryfikacją alternatywnych technologii), czy też Instytucja przyjęła odmienną wykładnię skutkującą automatycznym uznaniem wydatku za niekwalifikowalny.

Odpowiedź:

W odpowiedzi na Państwa kolejne pytania, Instytucja Organizująca Nabór (ION) podtrzymuje dotychczasowe stanowisko i wskazuje, że przedstawiona koncepcja projektu jest bezwzględnie niekwalifikowalna, a ocena niekwalifikowalności zakupu helikoptera nie wynika z automatyzmu, lecz z analizy zakresu przedmiotowego wsparcia EFRR.

Odnosząc się do przywołanego pisma Komisji Europejskiej (Ares(2024)6367530) oraz zapisów Regulaminu naboru dotyczących spalania paliw kopalnych, ION wyjaśnia, że test „braku realnej alternatywy technologicznej” ma zastosowanie wyłącznie do wydatków, które są zgodne z zakresem przedmiotowym i celem szczegółowym Działania 4.6, dotyczy technologii tam, gdzie sama kategoria wydatku jest dopuszczalna, nie ma natomiast zastosowania do kategorii wydatków objętych zakazem sektorowym, a także, gdy projekt narusza zasady horyzontalne oraz wyłączenia przedmiotowe wynikające bezpośrednio z prawa unijnego. Zakup helikoptera i lądowisko to inwestycja w infrastrukturę lotniczą, która jest wprost zakazana w Art. 7 ust. 1 lit. h) ppkt (iii) Rozporządzenia EFRR. Wyłączenie to ma charakter przedmiotowy i bezwzględny. ION nie posiada delegacji prawnej do „uchylania” zakazów z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego za pomocą analizy rynkowej technologii.

Wskazany w Państwa koncepcji zakup helikoptera (statku powietrznego) oraz infrastruktury lądowiskowej jest inwestycją w sektor transportu, który nie został ujęty w katalogu celów i kodów interwencji dla niniejszego naboru. **Ponadto, ION** stwierdza:

1. Naruszenie zasady DNSH (Kryterium nr 18 – Zasada „nie czyń poważnych szkód”).

Zgodnie z Art. 9 ust. 4 Rozporządzenia 2021/1060, oraz zasadami Programu FEdP 2021-2027, każdy projekt musi być zgodny z zasadą DNSH. Państwa koncepcja, zakładająca wprowadzenie transportu lotniczego na obszary o wysokich walorach przyrodniczych, jest bezpośrednim zaprzeczeniem tej zasady:

- Łagodzenie zmian klimatu: Helikopter spalinowy jest urządzeniem o skrajnie wysokiej emisyjności w przeliczeniu na pasażera. Tworzenie nowej infrastruktury generującej emisję gazów cieplarnianych tam, gdzie jej dotychczas nie było, jest rażąco sprzeczne z celem neutralności klimatycznej UE.
- Ochrona różnorodności biologicznej: Podlasie to region o unikalnych walorach przyrodniczych. Przeloty generujące znaczną emisję hałasu (antropopresja) na niskich wysokościach stanowią poważne zagrożenie dla dobrostanu fauny i integralności ekosystemów.

Żadna „analiza alternatyw” nie zmieni faktu, że helikopter spalinowy drastycznie zwiększa presję na środowisko, co wyklucza projekt z dofinansowania na etapie oceny merytorycznej (Kryterium nr 18).

2. Naruszenie zasad równości, niedyskryminacji i włączenia społecznego (Kryterium nr 16).

Zgodnie z Art. 9 ust. 3 Rozporządzenia 2021/1060, wsparcie z funduszy musi zapewniać dostępność i niedyskryminację.

Koncepcja „produktu premium” opartego na wysokokosztowych przelotach tworzy nieakceptowalną barierę ekonomiczną. Fundusze strukturalne mają służyć szerokim grupom społecznym i włączeniu lokalnych społeczności (wymóg z sekcji 4.2 Regulaminu), a nie finansowaniu ekskluzywnych usług dla wąskiej grupy odbiorców. Projekt promujący elitarność zamiast powszechnej dostępności infrastruktury turystycznej jest sprzeczny z celami Programu FEdP 2021-2027.

Podsumowując, ION informuje, że nie widzi podstaw do dalszego prowadzenia korespondencji w tym zakresie na etapie naboru. Projekt oparty na transporcie lotniczym jest niezgodny z prawem unijnym, narusza zasady horyzontalne (DNSH, równość) i nie wpisuje się w kody interwencji 165-167 (kultura i turystyka). Wydatki te pozostają niekwalifikowalne, a ich ujęcie we wniosku o dofinansowanie skutkować będzie negatywną oceną merytoryczną projektu.

Pytanie 5:

1. **Proszę o udzielenie informacji, czy w ramach naboru FEPD.04.06-IZ.00-002/25 możliwe jest sfinansowanie przez mikroprzedsiębiorcę budowy**

budynku gospodarczego na zgłoszenie, który stanowiłby element infrastruktury turystyczno-kulturowej o funkcji społecznej i promocyjnej. Budynek służyłby celom ekspozycyjnym -przestrzeń ekspozycyjna promująca lokalnych artystów (malarstwo, meble, ceramika.). Budynek jako galeria - miejsce promocji lokalnych twórców i rzemiosła w ramach szlaku kultury/designu w Podlaskiem, przyciągające odwiedzających z innych gmin. Budynek służyłby jako przestrzeń prezentacyjna, nie byłby lokalem usługowym w sensie prawnym, nie byłby stałym obiektem handlowym. Budynek zlokalizowany byłby w pobliżu szlaku rowerowego GreenVelo.

- 2. Czy mikroprzedsiębiorstwo mogłoby ubiegać się o zaliczkę?**
- 3. Czy przy naborze FEPD.04.06-IZ.00-002/25 w zakresie wyboru wykonawców zastosowanie ma zasada konkurencyjności?**

Odpowiedź:

Ad. 1

Zakładając realizację projektu przy założeniach opisanych w zapytaniu, Wnioskodawca powinien wziąć pod uwagę zapisy przepisów prawa budowlanego i warunków technicznych, które traktują budynek gospodarczy jako obiekt służący przechowywaniu narzędzi, składowaniu, funkcjom pomocniczym wobec budynku mieszkalnego lub zagrodowego. Utworzenie galerii w budynku gospodarczym wiąże się z obowiązkiem zmiany sposobu użytkowania, ponieważ galeria to działalność usługowa/kulturalna/wystawiennicza i wymaga spełnienia innych wymogów technicznych niż budynek gospodarczy. Ponadto, galeria jako obiekt użyteczności publicznej, wyłączona jest z tzw. uproszczonej procedury "na zgłoszenie".

Ad. 2

Mikroprzedsiębiorstwo, jak każdy typ Wnioskodawcy, może ubiegać się o zaliczkę.

Ad. 3

Zasada konkurencyjności obowiązuje we wszystkich naborach finansowanych ze środków EFRR.

Pytanie 6:

W związku z przygotowaniem wniosku o dofinansowanie w ramach naboru FEPD.04.06-IZ.00-002/25 prosimy o doprecyzowanie kilku kwestii interpretacyjnych, które są istotne dla prawidłowego zaprojektowania zakresu rzeczowego, doboru wskaźników oraz opisanie spełnienia kryteriów.

- 1. Wskaźnik WLWK-PLRO136 „Długość odnowionych szlaków turystycznych” – rozumienie „wytyczonej w terenie trasy”**
  - a) Czy „wytyczona w terenie trasa” powinna mieć charakter ciągły (liniowy) w sensie jednoznacznego przebiegu możliwego do przejścia/przejechania w terenie „po znakach”, czy dopuszczalne jest ujęcie szlaku jako sekwencji punktów/obiektów (np. tablice, instalacje, punkty edukacyjne) połączonych przebiegiem po istniejących ciągach**

pieszych/ulicach, gdzie nawigacja odbywa się głównie poprzez mapę/QR/aplikację?

- b) Jaki minimalny poziom oznakowania/urządzeń informacyjnych jest wymagany, aby trasę uznać za „wytyczoną w terenie” (np. oznakowanie na skrzyżowaniach/załamaniach, kierunkowskazy, tablice start/koniec, standard jednolitych symboli)?
  - c) W definicji wskaźnika wskazano odniesienie do Instrukcji znakowania szlaków turystycznych PTTK, natomiast w Q&A dopuszczono ustanowienie własnego sposobu oznakowania. Prosimy o potwierdzenie, czy w ramach wskaźnika WLWK-PLRO136/137 dopuszczalny jest własny standard znakowania (zamiast PTTK) – oraz jakie warunki musi spełniać, aby został uznany w ocenie i rozliczeniu (trwałość, czytelność, dostępność – prosimy o wskazanie oczekiwanych cech).
  - d) Jak należy liczyć długość szlaku dla potrzeb wskaźnika (metoda pomiaru): po osi przebiegu w terenie (GIS/ortofoto), suma odcinków między punktami, ślad GPS, czy inna metoda? Jakie dokumenty/dowody będą uznane jako potwierdzenie długości i „odnowienia” (mapa z przebiegiem, pliki GPX, protokół inwentaryzacji oznakowania, fotodokumentacja, protokół odbioru)?
  - e) Prosimy także o doprecyzowanie granicy pomiędzy „odnowionym” a „utworzonym” szlakiem: czy za „odnowienie” uznaje się m.in. wymianę/uzupełnienie oznakowania i urządzeń informacyjnych na istniejącym przebiegu, a za „utworzenie” – wyznaczenie/oznakowanie przebiegu, który wcześniej nie funkcjonował jako szlak (nawet jeśli fizycznie bazuje na istniejących drogach/ciągach)?
2. Kryterium „Wykorzystanie walorów województwa o znaczeniu co najmniej subregionalnym” – sposób rozumienia i uzasadniania
- a) Jak Instytucja rozumie „znaczenie co najmniej subregionalne” walorów historycznych/kulturowych/przyrodniczych – czy wymagane jest oparcie o konkretne dokumenty/źródła (np. dokumenty strategiczne, rejestry/wykazy, formy ochrony, publikacje branżowe), czy dopuszczalne jest wykazanie tego znaczenia poprzez argumentację opartą o zasięg oddziaływania/rozpoznawalność/ruch turystyczny?
  - b) Jakie rodzaje dowodów/źródeł będą uznawane za wystarczające do wykazania walorów o randze min. subregionalnej (prosimy o przykładowy katalog: np. rejestr zabytków, ewidencje/obszary chronione, dokumenty wojewódzkie/subregionalne, opracowania eksperckie, itp.)?
  - c) Kryterium przyznaje punkty „za każdy produkt turystyczny/tematyczny szlak turystyczny objęty projektem”. Prosimy o doprecyzowanie:
    - jak rozumieć „produkt turystyczny” w tym konkursie (czy wyłącznie infrastruktura/szlak, czy również spójny pakiet elementów oferty – np. aplikacja, quest, audioprzewodnik – powiązany z infrastrukturą),
    - jak liczyć „każdy” produkt/szlak w przypadku jednego szlaku z kilkoma wątkami/motywami (np. historyczny + przyrodniczy) – czy to nadal jeden produkt/szlak, czy mogą być traktowane jako

odrębne produkty, jeśli mają odrębne przebiegi/segmenty/identyfikację?

3. Kryterium „Wpływ projektu na zrównoważony rozwój sektora turystyki” – „działania integrujące szlaki turystyczne”
- a) Co w rozumieniu Instytucji oznaczają „działania integrujące szlaki turystyczne”: czy chodzi o integrację fizyczną (łącznik/wpięcie/ciągłe połączenie przebiegów), czy dopuszcza się integrację funkcjonalno-informacyjną (wspólne oznakowanie/identyfikacja, wspólne mapy i narzędzia cyfrowe, wspólne punkty węzłowe/obsługi turysty, ujednolicone tablice, itp.)?
  - b) Czy integracja musi dotyczyć szlaków formalnie istniejących i zidentyfikowanych (np. zarządzanych przez określony podmiot), czy może obejmować również trasy nieformalne/rekreacyjne, które projekt porządkuje i „spina” w jedną ofertę?
  - c) W kryterium wskazano również premiowanie projektów, które „charakteryzują się liniowością oraz zapewniają uzupełnienie istniejących szlaków turystycznych”. Prosimy o doprecyzowanie:
    - jak oceniacie Państwo „liniowość” w przypadku projektów miejskich (pętla, sieć punktów, łączniki),
    - co jest traktowane jako „uzupełnienie” (np. domknięcie brakującego odcinka, dobudowanie łącznika między szlakami, dołożenie odcinków poprawiających spójność i ciągłość, itp.).
  - d) Jakie dokumenty/dowody są rekomendowane do wykazania integracji/uzupełnienia (np. mapa z przebiegami i punktami styku, porozumienie z zarządcą istniejącego szlaku, potwierdzenie ujęcia w dokumentach planistycznych/strategicznych)?

Będziemy wdzięczni za odpowiedź umożliwiającą prawidłowe przygotowanie dokumentacji aplikacyjnej.

Odpowiedź:

Ad. 1

Wskaźnik WLWK-PLRO136 „Długość odnowionych szlaków turystycznych” – rozumienie „wytyczonej w terenie trasy”

- a) Zgodnie z definicją wskaźnika, szlak turystyczny to „wytyczona w terenie trasa służąca do odbywania wycieczek, oznakowana jednolitymi znakami (symbolami)”. Wymagana jest czytelność przebiegu w terenie. Narzędzia cyfrowe mogą stanowić uzupełnienie, ale nie zastępują fizycznego oznakowania, które zapewnia bezpieczne przebycie trasy turysty o dowolnym poziomie umiejętności i doświadczenia. To, czy zaproponowany system nawigacji spełnia ten wymóg oceni Komisja Oceny Projektów (KOP) na etapie trwania oceny merytorycznej.
- b) Dokumentacja naboru nie precyzuje minimalnego poziomu oznakowania. Oznakowanie musi być wystarczające do zapewnienia bezpiecznego i spokojnego przebycia szlaku. Ocena adekwatności systemu informacji i oznakowania nie należy do ION na etapie trwania naboru, lecz do KOP na etapie oceny merytorycznej.

- c) Oznakowanie szlaku turystycznego nie musi być zgodne z „Instrukcją znakowania szlaków turystycznych PTTK”. Dopuszcza się ustanowienie własnego sposobu oznakowania, pod warunkiem, że będzie on trwały, dostępny i czytelny dla użytkowników. Wnioskodawca powinien w opisie projektu szczegółowo uzasadnić przyjęty standard.
- d) Sposób pomiaru długości szlaku oraz dokumenty potwierdzające realizację wskaźnika (np. mapy z przebiegiem, pliki GPX, protokoły odbioru) powinny być wiarygodne i umożliwiać weryfikację przez ION na etapie rozliczenia projektu. Wnioskodawca jest zobowiązany dobrać wskaźniki, które jest w stanie rozliczyć i udokumentować.
- e) „Odnowienie” dotyczy prac na szlakach istniejących w obiegu turystycznym. „Utworzenie” dotyczy wyznaczenia nowej trasy, która wcześniej nie funkcjonowała formalnie jako szlak turystyczny. Kwalifikacja danego działania należy do Wnioskodawcy, a jej poprawność zweryfikuje KOP na etapie oceny merytorycznej.

Ad. 2

Kryterium „Wykorzystanie walorów województwa o znaczeniu co najmniej subregionalnym”

- a) i b) Przez „znaczenie subregionalne” rozumie się oddziaływanie wykraczające poza obszar lokalny. Wnioskodawca ma swobodę w doborze dowodów potwierdzających rangę waloru (np. dokumenty strategiczne, rejestry, publikacje, opracowania eksperckie). Istotne jest przedstawienie wiarygodnej argumentacji i potwierdzonych źródeł, które podlegają ocenie KOP.
- c) Produkt turystyczny to spójna oferta oparta na potencjale regionu. Może obejmować infrastrukturę oraz elementy uzupełniające (aplikacje, przewodniki), tworzące funkcjonalną całość. Spójność koncepcji przedstawionej we wniosku oceniana będzie na etapie trwania prac KOP, a w gestii Wnioskodawcy leży logiczne uzasadnienie, czy dany zakres stanowi jeden, czy więcej produktów turystycznych.

Ad. 3

Kryterium „Wpływ projektu na zrównoważony rozwój sektora turystyki” – „działania integrujące szlaki turystyczne”

- a) i b) Integracja może mieć charakter fizyczny (połączenie tras) lub funkcjonalny (np. wspólny system informacji, węzły przesiadkowe). Może obejmować szlaki formalne, jak i porządkowanie ruchu na trasach nieformalnych, o ile projekt nadaje im trwały i zidentyfikowany charakter.
- c) Liniowość w projektach miejskich jest oceniana w kontekście spójności komunikacyjnej oferty, np. połączenie konkretnych punktów w logiczną trasę. Uzupełnienie, to działania poprawiające spójność sieci, np. uzupełnienie luk w przebiegu szlaków, budowa łączników zwiększających dostępność.
- d) ION rekomenduje przedstawienie map, opisów powiązań z istniejącą siecią oraz, w miarę możliwości, porozumień z podmiotami zarządzającymi sąsiednią infrastrukturą. Wzmacnia to wiarygodność projektu w ocenie KOP.

Ostateczna ocena kwalifikowalności wydatków, doboru wskaźników oraz stopnia spełnienia kryteriów merytorycznych dokonywana jest przez Komisję Oceny Projektów (KOP) na podstawie pełnej dokumentacji aplikacyjnej złożonej przez Wnioskodawcę.

Pytanie 7:

w związku z przygotowaniem wniosku o dofinansowanie w ramach naboru FEPD.04.06-IZ.00-002/25 prosimy o doprecyzowanie kilku kwestii interpretacyjnych, które są istotne dla prawidłowego zaprojektowania zakresu rzeczowego, doboru wskaźników oraz opisanie spełnienia kryteriów.

- 1. Jaka jest definicja subregionu? W statystyce polskiej Województwo podlaskie dzieli się na podregiony NUTS 3, tj. Podregion PL841 miasto Białystok, PL842 białostocki i PL843 Łomżyńsko - suwalski, czy tak należy interpretować subregion?**
- 2. Czy projekt polegający na rozbudowie hotelu (zwiększenie bazy noclegowej) oraz budowie części basenowej/spa może zostać uznany za produkt turystyczny o znaczeniu co najmniej subregionalnym, oparty na walorach historycznych, kulturowych i/lub przyrodniczych, jeżeli w ramach projektu przewidziano działania służące wykorzystaniu i upowszechnieniu tych walorów, w szczególności: utworzenie na terenie obiektu edukacyjnej ścieżki tematycznej odnoszącej się do lokalnego dziedzictwa, wytyczenie dwóch szlaków rowerowych oraz szlaku pieszego, zakup rowerów elektrycznych i kajaków wraz z wytyczeniem szlaku kajakowego, a także uruchomienie responsywnej strony internetowej (mobilnej) z interaktywną mapą szlaków (tryb online/offline) i opisami walorów oraz przygotowanie i udostępnienie w obiekcie publikacji prezentującej walory historyczne/kulturowe/przyrodnicze subregionu?**
- 3. Czy w opisanym układzie możliwe jest uznanie, że projekt tworzy jeden spójny produkt turystyczny (pakiet) obejmujący rozbudowę hotelu (nowe miejsca noclegowe), część basenową/spa oraz komponenty aktywnej turystyki i udostępniania walorów (m.in. edukacyjną ścieżkę tematyczną, zakup rowerów elektrycznych i kajaków, stronę mobilną z mapą i treściami oraz publikację), przy jednoczesnym przyjęciu, że wytyczone w ramach projektu ogólnodostępne szlaki (2 szlaki rowerowe, szlak pieszy oraz szlak kajakowy) nie są odrębnymi „produktami turystycznymi”, lecz odrębnymi szlakami/trasami ujmowanymi osobno na potrzeby kryterium – tj. mogą zostać wykazane jako oddzielne pozycje punktowane w części dotyczącej szlaków, podczas gdy produkt turystyczny jest jeden (całość oferty)?**
- 4. Czy w ramach budżetu projektu możliwy jest podział wydatków na kwalifikowalne i niekwalifikowalne. Przykładowo: jako wydatki kwalifikowalne uznajemy wytyczenie ogólnodostępnych tras/ścieżek, zakup rowerów i kajaków, przygotowanie strony internetowej z mapą i treściami, opracowanie publikacji, a także wykonanie robót budowlanych do określonego etapu, który da się funkcjonalnie wyodrębnić ze względu na wykonanie (np. stan surowy zamknięty obiektu), natomiast jako wydatki niekwalifikowalne ująć prace wykończeniowe oraz wyposażenie części noclegowej i strefy basenowej/spa?**

5. Prosimy o potwierdzenie, czy w przypadku projektu, w którym część wydatków została jednoznacznie ujęta jako niekwalifikowalna (nieobjęta dofinansowaniem), obowiązek ogłoszenia postępowania / upublicznienia zapytania ofertowego dotyczy wyłącznie wydatków kwalifikowalnych (objętych dofinansowaniem) — nawet jeżeli wartość poszczególnych wydatków niekwalifikowalnych przekracza próg, od którego co do zasady stosuje się publikację zapytania dla wydatków kwalifikowalnych.

Pytanie dotyczy również oceny w ramach kryterium merytorycznego nr 3 „Gotowość do realizacji inwestycji”, tj. potwierdzenia, czy warunek dotyczący ogłoszenia postępowania / upublicznienia zaproszenia do składania ofert należy uznać za spełniony, jeżeli:

- dla wszystkich zadań objętych wydatkami kwalifikowalnymi (dla których taki obowiązek występuje) postępowania zostały ogłoszone / zaproszenia zostały upublicznione,
- natomiast dla zadań finansowanych wyłącznie jako wydatki niekwalifikowalne publikacja nie została dokonana, ponieważ wydatki te nie są objęte dofinansowaniem.

Odpowiedź:

Ad.1

Zgodnie z systematyką statystyczną, w województwie podlaskim subregionami są jednostki NUTS 3: podregion białostocki, łomżyński oraz suwalski. Dla celów oceny merytorycznej (Kryterium nr 5), projekt musi wykazać realne znaczenie subregionalne, rozumiane jako oddziaływanie wykraczające poza obszar lokalny, co musi zostać potwierdzone rzetelną analizą popytu.

Ad. 2

ION zwraca uwagę, iż typy projektów w tym naborze są ściśle przypisane do kodów interwencji 165 (Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych) oraz 167 (Ekoturystyka poza obszarami Natura 2000). Inwestycje w hotele i obiekty SPA o charakterze zarobkowym wykraczają poza ten zakres. Przeznaczenie środków z puli „Przestrzeń społeczna wysokiej jakości” na budowę prywatnych obiektów noclegowych byłoby niezgodne z celem szczegółowym Priorytetu IV, który nakierowany jest na korzyści społeczne i ogólnodostępność, a nie na bezpośrednie wsparcie wzrostu konkurencyjności pojedynczych przedsiębiorstw (co jest domeną innych działań, np. w ramach Priorytetu I).

Ponadto, zgodnie z Kryterium merytorycznym nr 10, kwalifikowalne są wyłącznie wydatki niezbędne do realizacji celów projektu (zgodnych z celami Działania). Inwestycja w hotel i SPA nie jest niezbędna do udostępnienia walorów regionu (np. poprzez szlaki czy ścieżki edukacyjne).

W opinii ION, przedstawiona w pytaniu koncepcja projektu opiera się na błędnej interpretacji definicji „produktu turystycznego” w kontekście celów Działania 4.6 FEoP 2021-2027. Zgodnie z celami Priorytetu IV oraz dokumentacją konkursu produktem turystycznym jest spójna i funkcjonalna oferta, oparta na ogólnodostępnych walorach regionu, która służy ich publicznemu udostępnieniu szerokiemu gronu odbiorców.

Pakiet usług hotelowo-rekreacyjnych (nocleg + SPA + dodatki) takim produktem nie jest. Kluczową cechą produktu turystycznego w Działaniu 4.6 jest jego ogólnodostępność, tymczasem, infrastruktura taka jak basen czy hotel, z natury rzeczy dostępna jest głównie dla gości płacących za pobyt. Zatem, nie wpisuje się w definicję „publicznych walorów turystycznych”. Hotel i SPA są infrastrukturą służącą prowadzeniu działalności gospodarczej, a nie udostępnianiu dziedzictwa naturalnego czy kulturowego. Dodanie do komercyjnego obiektu „elementów uzupełniających” (np. kajaków czy ścieżki edukacyjnej) nie zmienia charakteru całej inwestycji na produkt turystyczny o znaczeniu subregionalnym, kwalifikowalny do wsparcia. Produktem w tym przypadku mogłyby być jedynie same szlaki (o ile mają zasięg ponadlokalny), jednak w przedstawionym opisie pełnią one jedynie rolę marginalnego dodatku do niekwalifikowalnej bazy noclegowej.

Ad. 3

Zgodnie z Kryterium różnicującym nr 5, punkty przyznawane są za każdy produkt/szlak, który ma odrębną tożsamość i znaczenie subregionalne.

Jeżeli szlaki są elementem jednego, spójnego projektu, mogą być oceniane osobno tylko wtedy, gdy stanowią odrębne byty funkcjonalne (np. szlak rowerowy X i szlak kajakowy Y). Jednakże, jeśli szlaki te są jedynie „dodatkiem” do infrastruktury hotelowej (niekwalifikowalnej), cały projekt może zostać odrzucony ze względu na brak spójności i niewłaściwy cel główny. Szlaki rowerowe, kajaki czy ścieżki edukacyjne zlokalizowane przy hotelu i służące głównie jego gościom nie tworzą „subregionalnego produktu turystycznego” w rozumieniu Kryterium nr 5.

Ad. 4

W opisanym przypadku, podział wydatków na kwalifikowalny „stan surowy” i niekwalifikowalne „wykończenie hotelu” jest bezzasadny i niedopuszczalny. FEEdP 2021-2027 nie finansuje robót budowlanych obiektów, które nie są zgodne z zakresem interwencji w danym Działaniu. Projekt, w którym dominującym elementem pod względem nakładów jest baza noclegowa i rekreacyjna, zostanie uznany za bezwzględnie niekwalifikowalny. Budowa obiektu hotelowego, nawet w stanie surowym, nie jest celem Działania 4.6.

Ad. 5

Obowiązek stosowania zasady konkurencyjności, w tym publikacji zapytania ofertowego w Bazie Konkurencyjności wynika z Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków i dotyczy wyłącznie wydatków uznanych za kwalifikowalne w ramach projektu. Wydatki niekwalifikowalne nie podlegają rygorowi Wytycznych w zakresie procedur udzielania zamówień, bez względu na ich wartość. Należy jednak pamiętać, że w przypadku zamówień obejmujących jednocześnie elementy kwalifikowalne i niekwalifikowalne, zaleca się stosowanie procedury konkurencyjnej dla całego zakresu, aby uniknąć ryzyka uznania kosztów za niekwalifikowalne w przypadku błędnego wyodrębnienia ich zakresu.

Natomiast, zgodnie z zasadami oceny punktowej w przedmiotowym naborze (Kryterium nr 3 Gotowość do realizacji), premiowane są projekty posiadające ogłoszone postępowania na wszystkie zadania objęte wnioskiem o dofinansowanie, a więc zadania, które tworzą zakres rzeczowy projektu.

Pytanie 8:

W związku z przygotowaniem projektu do naboru w ramach programu Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021–2027, Priorytet IV – Przestrzeń społeczna wysokiej jakości, Działanie 4.6 Inwestycje w kulturę i turystykę, zwracamy się z uprzejmą prośbą o interpretację dotyczącą kwalifikowalności części infrastruktury planowanej w projekcie.

Projekt planowany do złożenia przez Gminę XXX dotyczy zagospodarowania nabrzeża zalewu w XXX, którego głównym celem jest rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej wykorzystującej walory przyrodnicze zbiornika wodnego oraz zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy.

W ramach projektu planowane jest wykonanie infrastruktury obejmującej w szczególności zagospodarowanie nabrzeża zbiornika wodnego, poprzez realizację ciągu spacerowo-rekreacyjnego wzdłuż zalewu, z dopuszczeniem ruchu rowerowego, stanowiącego element udostępnienia walorów przyrodniczych zbiornika.

Planowana infrastruktura zostanie wzbogacona o elementy zagospodarowania terenu, w tym:

- małą architekturę (ławki, elementy wypoczynkowe),
- zieleni urządzonej,
- oświetlenie oraz elementy infrastruktury technicznej,
- miejsca odpoczynku i rekreacji.

Projektowana przestrzeń będzie pełniła przede wszystkim funkcję rekreacyjną i turystyczną, umożliwiając mieszkańcom oraz turystom korzystanie z nabrzeża zalewu oraz podziwianie walorów przyrodniczych tego obszaru.

Ciąg spacerowy został zaprojektowany technicznie w standardzie drogowym, jednak jego podstawową funkcją będzie ruch pieszy oraz rekreacyjny, z dopuszczeniem sporadycznego ruchu rowerowego. Infrastruktura ta nie będzie stanowić drogi publicznej ani elementu układu komunikacyjnego miasta.

Jednocześnie informujemy, że w dokumentacji projektowej oraz kosztorysowej inwestycja została ujęta w branży drogowej, co wynika wyłącznie z przyjętych standardów projektowania i technologii wykonania nawierzchni oraz podbudowy. W rzeczywistości jednak planowana infrastruktura będzie pełniła funkcję rekreacyjno-turystyczną jako element zagospodarowania nabrzeża zalewu, a nie funkcję komunikacyjną.

Pragniemy również wskazać, że planowana infrastruktura nie będzie oznakowana jako droga dla rowerów ani jako ciąg pieszo-rowerowy w rozumieniu przepisów ruchu drogowego. Nie planuje się stosowania znaków pionowych takich jak np.:

- C-13 „droga dla rowerów”,
- C-13/C-16 „droga dla rowerów i pieszych”.

Zastosowanie konstrukcji nawierzchni w standardzie drogowym wynika wyłącznie z konieczności zapewnienia:

- sporadycznego dojazdu służb ratowniczych (np. Państwowej Straży Pożarnej) do punktu czerpania wody z zalewu,
- dojazdu technicznego w celu utrzymania i obsługi infrastruktury.

W związku z powyższym zwracamy się z uprzejmą prośbą o potwierdzenie:

- 1. Czy infrastruktura o opisanym charakterze – pełniąca funkcję promenady / ciągu spacerowo-rekreacyjnego nad zbiornikiem wodnym, zaprojektowana technicznie w standardzie drogowym – może zostać uznana za infrastrukturę turystyczną, a nie infrastrukturę drogową w rozumieniu zapisów regulaminu naboru.**
- 2. Czy w takim przypadku wydatki związane z wykonaniem nawierzchni, podbudowy oraz elementów konstrukcyjnych takiego ciągu mogą być traktowane jako element zagospodarowania turystycznego nabrzeża, a nie infrastruktura drogowa objęta limitem 15% kosztów kwalifikowalnych.**
- 3. Czy dopuszczalne jest uwzględnienie w projekcie sporadycznego dojazdu służb ratowniczych oraz technicznego utrzymania infrastruktury, bez kwalifikowania inwestycji jako infrastruktury transportowej.**

Będziemy wdzięczni za wskazanie właściwej interpretacji zapisów regulaminu w kontekście przedstawionego charakteru inwestycji.

Odpowiedź:

Zgodnie z zapisami Szczegółowego Opisu Priorytetów (SZOP) oraz Regulaminu wyboru projektów dla Działania 4.6, na obszarach miejskich infrastruktura drogowa jest wydatkiem niekwalifikowalnym, natomiast dla obszarów wiejskich objęta jest limitem 15%. W związku z powyższym, jakkolwiek element projektu, realizowany na terenie miejskim, uznany za drogę w rozumieniu przepisów prawa lub pełniący funkcję transportową, nie może otrzymać dofinansowania.

Informacja o ujęciu inwestycji w dokumentacji projektowej i kosztorysowej w „branży drogowej” oraz przyjęcie „standardu drogowego” wykonania nawierzchni i podbudowy stanowi istotne ryzyko na etapie oceny merytorycznej, ponieważ stoi w sprzeczności z zakazem wspierania infrastruktury drogowej w miastach. Komisja Oceny Projektów (KOP) ocenia projekt na podstawie twardych danych technicznych. Jeżeli parametry nośności i konstrukcja ciągu są tożsame z parametrami drogi dla ruchu pojazdów silnikowych, wydatek ten może zostać uznany za ukrytą infrastrukturę drogową, co w przypadku miasta skutkować będzie odrzuceniem projektu lub uznaniem tych kosztów za niekwalifikowalne.

Gmina może realizować zagospodarowanie nabrzeża (ciągi piesze, mała architektura), o ile ich konstrukcja i przeznaczenie są typowo rekreacyjne. Aby ciąg mógł zostać uznany za kwalifikowalną infrastrukturę turystyczną (promenadę), musi on posiadać parametry techniczne adekwatne do ruchu pieszego i rowerowego. Państwa argumentacja o konieczności zapewnienia dojazdu dla ciężkich pojazdów straży pożarnej (punkt czerpania wody) sugeruje, że budowana infrastruktura de facto pełnić będzie funkcję drogi pożarowej/technicznej, a takiej infrastruktury nie można finansować w ramach działania 4.6.

Pytanie 9:

Zwracam się z uprzejmą prośbą o potwierdzenie, czy działka nr XXX, położona w obrębie XXX, gmina XXX (województwo podlaskie), spełnia obecnie wszystkie formalne warunki lokalizacyjne umożliwiające objęcie jej projektem składanym w ramach naboru FEPD.04.06-IZ.00-002/25 („Inwestycje w kulturę i turystykę” w ramach programu Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021–2027).

W szczególności proszę o informację, czy aktualnie nie obowiązują żadne ograniczenia formalno-prawne (np. strefy buforowe, zakazy inwestycyjne) wykluczające możliwość realizacji inwestycji infrastrukturalnej na wskazanej nieruchomości w związku z jej położeniem w gminie przygranicznej. Potwierdzenie to jest dla nas istotne na etapie przygotowania dokumentacji aplikacyjnej do konkursu.

Odpowiedź:

Regulamin naboru nie wyklucza gmin przygranicznych, jednak Wnioskodawca musi w dokumentacji aplikacyjnej udowodnić, że inwestycja jest wykonalna prawnie i technicznie, a jej lokalizacja pozwala na niezakłócone i ogólnodostępne korzystanie z wytworzonej infrastruktury przez cały okres trwałości projektu.

Zgodnie z zasadami naboru, to na Wnioskodawcy spoczywa obowiązek zweryfikowania, czy nieruchomość, na której planowana jest inwestycja, jest wolna od wad prawnych oraz ograniczeń uniemożliwiających realizację projektu. ION nie dokonuje indywidualnych potwierdzeń „w tym zakresie na etapie trwania naboru.

Wnioskodawca musi we własnym zakresie zweryfikować aktualne rozporządzenia MSWiA oraz Wojewody Podlaskiego dotyczące m.in. czasowego zakazu przebywania w określonych miejscach lub ograniczeń w budowie infrastruktury w pobliżu bariery granicznej. Jeżeli z powodu obowiązujących przepisów prawa powszechnie obowiązującego (np. związanych z ochroną granicy państwowej) realizacja inwestycji lub jej późniejsze publiczne udostępnienie będzie niemożliwe, projekt nie spełni Kryterium Ogólnego nr 4 (Wykonalność projektu).

ION zwraca uwagę, iż obowiązkowym załącznikiem do wniosku o dofinansowanie jest Oświadczenie o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele realizacji projektu. Zatem, w przypadku stref objętych szczególnym nadzorem Straży Granicznej lub wojska, należy upewnić się, czy planowana infrastruktura turystyczna nie koliduje z interesami bezpieczeństwa państwa, co mogłoby skutkować brakiem możliwości dysponowania nią, czy też uzyskania pozwolenia na budowę (jeżeli dotyczy).

Należy również mieć na uwadze, że celem Działania 4.6 jest udostępnianie walorów turystycznych. Jeśli działka znajduje się w strefie, do której dostęp turystów jest (lub może być w przyszłości) ograniczony ze względu na sytuację geopolityczną, projekt obciążony jest wysokim ryzykiem nieosiągnięcia wskaźników produktu i rezultatu (np. liczba osób odwiedzających).

Pytanie 10:

Zwracam się z pytaniem czy w ramach projektu można sfinansować wymagany wkład własny w wysokości 15% kosztów kwalifikowanych w postaci wkładu niepieniężnego, a konkretnie nieodpłatnej pracy wykonywanej przez wolontariuszy.

Głównym celem projektu będzie odnowienie szlaków turystycznych oraz ich digitalizacja. Część zaplanowanych prac będą mogli nieodpłatnie wykonać nasi wolontariusze. Ich praca będzie wyceniona zgodnie ze stawkami rynkowymi.

Wytyczne dotyczące kwalifikowalności wydatków na lata 2021–2027, dopuszczają taką postać wkładu własnego.

W związku z powyższym proszę o odpowiedź czy zaplanowanie takiego wkładu własnego będzie prawidłowe w świetle niniejszego naboru?

Odpowiedź:

Dla naboru FEPD.04.06-IZ.00-002/25, Działanie 4.6 Inwestycje w kulturę i turystykę nie przewidziano możliwości finansowania kosztów kwalifikowalnych w postaci wkładu niepieniężnego.

Ponadto, ION sugeruje ponowną analizę warunków naboru pod kątem wskazanego zakresu projektu – digitalizacja. Taki zakres nie wpisuje się w tym projektów.

Pytanie 11:

w związku z przygotowaniem wniosku o dofinansowanie projektu planowanego do złożenia w ramach Działania 04.06 „Inwestycje w kulturę i turystykę” Programu Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021–2027, zwracamy się z uprzejmą prośbą o interpretację w zakresie kwalifikowalności wydatku polegającego na stworzeniu platformy internetowej służącej prezentacji i zarządzaniu informacją o szlakach turystycznych objętych projektem.

Projekt zakłada odnowienie istniejących szlaków turystycznych oraz stworzenie nowych tras, a także wdrożenie nowoczesnego narzędzia cyfrowego w postaci portalu internetowego. Platforma ta pełniłaby funkcję informacyjną, promocyjną oraz zarządczą – umożliwiając m.in. prezentację przebiegu szlaków, ich walorów przyrodniczych i kulturowych, integrację z mapami cyfrowymi, udostępnianie materiałów edukacyjnych oraz bieżące aktualizowanie informacji o stanie infrastruktury.

Zgodnie z zapisami Regulaminu wyboru projektów dla przedmiotowego naboru (Działanie 04.06) wsparcie dotyczy rozwoju infrastruktury turystycznej wykorzystującej walory przyrodnicze regionu, dziedzictwo kulturowe i lokalne produkty turystyczne. Ponadto w kryteriach merytorycznych przewidziano ocenę projektów pod kątem „Wsparcia procesu transformacji cyfrowej”, w tym zastosowania innowacyjnych technologii cyfrowych umożliwiających nowatorskie rozwiązania w zakresie świadczenia oferty oraz zarządzania zasobami.

W związku z powyższym zwracamy się z pytaniem, czy koszt opracowania i wdrożenia platformy internetowej może zostać uznany za wydatek kwalifikowalny w ramach niniejszego naboru – jako element komplementarny

wobec infrastruktury turystycznej oraz jako działanie wpisujące się w proces transformacji cyfrowej oferty turystycznej regionu.

Uprzejmie prosimy o potwierdzenie możliwości kwalifikowania tego rodzaju wydatku bądź wskazanie warunków, jakie powinny zostać spełnione, aby mógł on zostać uznany za kwalifikowalny na etapie oceny wniosku.

Odpowiedź:

Koszt opracowania i wdrożenia platformy internetowej może zostać uznany za wydatek kwalifikowalny, pod warunkiem, że stanowi on element komplementarny i niezbędny do realizacji celów projektu infrastrukturalnego oraz wpisuje się w specyfikę Działania 4.6.

Wydatek na system cyfrowy musi być ściśle powiązany z głównym celem projektu, jakim będzie rozwój infrastruktury turystycznej. Wnioskodawca powinien wykazać, że platforma jest niezbędna do osiągnięcia celów projektu i poprawy funkcjonalności wspieranej infrastruktury (np. szlaków turystycznych).